

Dragefjellet, 11. mai 2017

Det juridiske fakultet

H e r

Søknad om forskningstermin i form av redusert undervisningsplikt

Jeg viser til utlysning 21. april 2017 med søknadsfrist 8. mai. Jeg har vært tilsatt som professor med full undervisningsplikt siden (så vidt minnes) høsten 1998. I denne perioden har jeg tre ganger fått innvilget forskningstermin. I de to første ble forskningsterminen ikke tatt ut (også så vidt minnes). Bakgrunnen var i begge tilfeller den vanskelige bemanningssituasjonen i privatrettslige fag. Jeg hadde – av hensyn til fakultetets behov for arbeidskraft til undervisning, kursledelse etc. – ikke samvittighet til å ta «fri» i perioder da vi var syltynt bemannet i særlig kontraktsrett. Jeg søkte senest i 2015 om forskningstermin. Søknaden ble innvilget, og etter dialog med fakultetet ble denne gjennomført ved redusert undervisningsplikt i tre år.

Dette betyr at jeg nå har hatt full stilling i snart nitten år, hvorav samlet ett år med redusert plikt. Basert på seks års opptjening, kunne jeg hatt tre år forsknings«fri». Basert på den tidligere regelen om syv års opptjening, kunne jeg hatt fem semestre «fri». På grunn av dette etterslepet, tillater jeg meg også i år å søke om forskningstermin. Jeg anmoder ikke om 100 pst «fri», men at forskningsterminen tas ut over en periode med redusert undervisningsplikt, f.eks. over to år.

Mitt forslag er at jeg foreleser i kontraktsrett I, kontraktsrett II og allmenn formuerett som før. Erfaringsmessig kommer det også en del i tillegg, bl.a. bedømmelser. Forelesinger gir meg energi, og full forskningstermin i form av 100 pst undervisnings«fri» ønskes derfor ikke. Dessuten er fakultetets bemanning i privatrettslige fag slik at det neppe vil være forsvarlig å ta helt «fri».

En eventuell redusert plikt skal brukes til å fullføre prosjektet med en monografi / lærebok i kontraktsrett II. Slikt bokskrivning er altopplukende og døgndrift. Både studenter og praktikere mangler en kompakt og moderne fremstilling av kontraktsretten, med bl.a. EU-kontraktsretten inkorporert. Jeg har publisert tre utgaver av monografien «Avtaler» (= kontraktsrett I). Da står kontraktsrett II for tur nå. Mine prosjekter deretter er fjerde utgave av «Avtaler», og så en monografi i kjøpsrett.

Den typen avvikling av forskningstermin som det her anmodes om, faller utenfor UiBs rutiner. Jeg er derfor – selvsagt – åpen for samtaler om dette, der fakultetets interesser skal stå i forgrunnen.

Bokprosjektet «Kontrakter» (kontraktsrett II)

Boken med arbeidstittelen «Kontrakter» skal dekke «kontraktsrett II» som er kursets betegnelse ved Universitetet i Bergen (og andre læresteder som i hovedsak følger studieplanen til Det juridiske fakultet ved UiB). Kurset dreier seg i hovedsak om kontraktsrettslige spørsmål som reiser seg etter at en avtale er gyldig inngått – hva skal ytes, når og hvor det skal skje, hvem skal yte (f.eks. om oppfyllelshandlinger kan delegeres), og rettsvirkningene av kontraktsbrudd, både

gjensidighetsbeføyelser (særlig prisavslag og heving) og erstatning. Bakgrunnsretten står sentralt, dvs reglene som utfyller en avtale hvis partene ikke har regulert problemet.

De særlige spørsmålene om pengeytelser behandles i jus-studiet ved UiB i faget pengekrav. Sentrale regler om fastsettelsen av prisen – og prisens betydning for gjensidigheten i et kontraktsforhold – har hatt en tendens til å «falle mellom to stoler» i studiets oppdeling av kontraktsrett og pengekravsrett. Prisfastsettelsen og gjensidigheten fremstilles mest nærliggende sammen med andre rettsspørsmål for gjensidig forpliktende kontrakter.

Avgrensingen av læreboken «Kontrakter» vil da bli at rettsspørsmål om kontraktsbaserte pengekrav som er vederlaget i et gjensidig forpliktende kontraktsforhold vil bli drøftet, særlig prisfastsettelsen. Alminnelige spørsmål om pengekrav (fellesheftelse, regress, motregning, tilbakesøkning etc) faller utenfor, og vil bli dekket i faget «pengekrav».

Hoved-disposisjonen f.t. er slik:

I	Introduksjon
II	Kilder og rettsutvikling
III	Realytelsen – hva?
IV	Realytelsen – når?
V	Realytelsen – hvor?
VI	Realytelsen – hvem?
VII	Prisen
VIII flg	Kontraktsbrudd

Boken skal være forskningsbasert

- 1) Alle drøftelser og standpunkter analyseres fra bunnen av, med selvstendig undersøkelse av kilder. Denne nitide gjennomgangen av kilder for alle spørsmål har ført til at dette bokprosjektet tidsmessig er blitt mer krevende enn opprinnelig antatt. Jeg er dessuten blitt mer kritisk med egne tekster enn før. Det bidrar også til at dette tar tid. Et mål er å levere manuskriptet til forlaget i 2018 (men erfaringen er at skriving alltid tar mere tid enn forventet).
- 2) Et mål er – i størst mulig grad – å analysere samspillet mellom avtaleretten (spesielt avtaletolkning og ugyldighet/lemping etter særlig avtl § 36) og bakgrunnsretten.
- 3) For det andre er det et mål er å integrere internasjonale kilder i fremstillingen. Dette gjelder særlig EØS-direktiver som ligger til grunn for norsk lovgivning og den internasjonale kjøpslovkonvensjonen CISG.
- 4) For det tredje er det et mål å integrere forbrukerretten og den kommersielle kontraktsretten. Nordisk kontraktsrett har fra gammelt av vært et langt på vei konsistent system, men en stor økning i kilder (bl.a. som følge av EU/EØS) har øket risikoen for at systemet kan falle fra hverandre i en kommersiell kontraktsrett og en forbrukerrett. Skulle det skje, vil det være et faglig tap fordi både studenter, rettsanvendere og lovgivere da kan risikere å gå glipp av tversgående sammenhenger, og det kan bli vanskeligere å se den grunnleggende enheten i et system med lange historiske røtter.

Pedagogiske grep

- (1) Vektlegging av de nære koblingene mellom avtaleretten og bakgrunnsretten kan gjøre stoffet mer gjenkjennelig for studentene. Kontraktsrett I om avtaleinngåelse, tolking, ugyldighet og lemping er gjennomgått tidligere i studiet (første studieår). Desto mer avtaleretten og bakgrunnsretten kan kobles i kontraktsrett II, desto bedre kan studentenes

- muligheter bli for å se sammenhenger i faget. Det er min erfaring etter å ha undervist i mange år i kontraktsrett I og II.
- (2) Kildene som trekkes inn i teksten, vil bli prioritert stramt. Veksten i rettsstoffet er sterk, bl.a. som følge av stor lovgiveraktivitet de siste tretti årene, EU/EØS, omfattende teori, og fordi elektroniske søkesystemer har gjort mange kilder mer tilgjengelig. Stramhet i prioritering av kilder kan forhåpentligvis oppøve studentenes kritiske sans når det gjelder studentenes bruk av kilder i egne fremstillinger (bl.a. masteroppgaver) og senere i arbeidslivet.
  - (3) Stram prioritering av kildene vil bety at viktig lovgivning, avgjørelser fra Høyesterett og EU-domstolen, tung teori og de lange linjer i faget (bl.a. forutberegnelighet, lojalitet, forventningsvern, vern for ressursmessig underlegne parter) vil stå sentralt. Trekkes perifere kilder inn (f.eks. praksis fra reklamasjonsnemnder), vil teksten bli blåst opp, men substansen vil ikke øke.
  - (4) Boken skal ideelt sett ikke overstige 450 sider. Dette tilsier også en stram prioritering av emner og problemer som tas opp i boken.
  - (5) Målet er å skrive enkelt. Det er ingen motsetning mellom å skrive enkelt og med faglig presisjon. Det var et mål med boken «Avtaler» i kontraktsrett I, og vil bli prioritert også i boken «Kontrakter» i kontraktsrett II.

Med vennlig hilsen

Johan Giertsen

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Søknadsfrist: 8. mai 2017

Søknad sendes elektronisk til : post@jurfa.uib.no

(Skjemaet er utformet som tabell der feltene utvides automatisk ved utfylling)

SØKNAD OM FORSKNINGSTERMIN

SØKER (jfr. punkt 1 i retningslinjene)

Navn: Hilde Hauge
Stilling: Professor
Tilsatt i fast vitenskapelig stilling (dato/år): 22.10.2008

TIDSROM (jf. pkt. 2 i retningslinjene)

Søknaden gjelder for 12 måneder fra 1.9.2018 til dato 1.9.2018
Opptjeningstid (antall måneder): 74 måneder
Sist avviklet forskningstermin fra dato 1.1.2012 .til dato 31.6.2012

PLAN FOR FORSKNINGEN (jf. pkt. 1 og 3 i retningslinjene)

Under forskningsterminen vil søkeren oppholde seg:

ved Universitetet i Bergen

ved annet lærested, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):

Andre steder, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):

Hoveddelen av forskningsterminen vil jeg oppholde meg ved UiB, men det er aktuelt med ett til to utenlandsopphold på inntil en måned. Planene for dette er helt i startgropen, slik at det ennå ikke er avgjort noe verken med tanke på når eller hvor.

Eventuelle invitasjoner/tilsagn skal vedlegges.

Dersom det planlegges utenlandsopphold under forskningsterminen ber vi om en kort prosjektomtale for utenlandsoppholdet. Oppgi også finansieringsplaner for utenlandsoppholdet (inkl. kilder det skal søkes):

Ved eventuelt utenlandsopphold vil det være et mål å kunne søke kilder for et bestemt land eller for innhenting av europeisk kildemateriale mer generelt.

Redegjørelse for hvordan forskningsterminen planlegges anvendt (faglig innhold, forskningsbehov på området, forventede resultater, publikasjoner, nettverk etc.):
Omfang – 1-2 sider.

Planen for forskningsterminen er å gjennomføre et forskningsarbeid knyttet til forbrukerkontraktsrett, nærmere bestemt urimelige avtalevilkår i forbrukeravtaler. Arbeidet vil dels bygge videre på deler av doktoravhandlingen min og en tidligere artikkel i JV om avtl. § 36 som bidrag til forbrukervernet. Målet i denne omgangen er imidlertid i langt større grad å trekke inn EU-retten, da først og fremst direktiv 1993/13 (forbrukeravtaledirektivet), med tilhørende kilder. Samtidig skal området for undersøkelsen snevres inn, slik at det bare er rimelighetsprøving av ikke individuelt forhandlede vilkår som skal være gjenstand for undersøkelse.

Norge gjennomførte forbrukeravtaledirektivet (1993/13), i 1995, dvs. ca. 12 år etter vedtakelsen av avtl. § 36. Direktivet ble gjennomført ved en ny lovbestemmelse i avtl. § 37, som tok sikte på å tilpasse anvendelsen av avtl. § 36 til de krav som følger av direktivet. Siden vedtakelsen har avtl. § 36 hatt en helt begrenset betydning med tanke på rimelighetssensurering av avtalevilkår generelt, herunder også vilkår i forbrukeravtaler. Årsakene til dette er nok flere: En del tvister vil gjelde lave tvistebeløp og vil dermed sjelden havne for domstolene. Det har heller ikke vært utenrettslige klageorganer som kan behandle urimelige avtalevilkår mer generelt. En viss utvidelse har her skjedd ved den nye forbrukerklage_loven fra 2017 der det i § 1 første ledd fremgår at FU på nærmere vilkår kan behandle klagesaker av prinsipiell karakter mellom en forbruker og en næringsdrivende. Ved vurderingen av om en klagesak er prinsipiell, skal det i følge bestemmelsen tas hensyn til om den reiser spørsmål som gjelder mange forbrukere eller spørsmål der det er særlig behov for rettslig avklaring.

I tiden som har gått fra gjennomføring av direktivet i norsk rett, har det i EU-retten skjedd en ikke ubetydelig rettsutvikling og klargjøring av betydningen av forbrukeravtaledirektivet. Denne utviklingen har i norsk rettsvitenskap i liten grad vært gjenstand for en mer samlet og systematisk analyse. I andre land synes forbrukeravtaledirektivet å ha fått langt større betydning enn i Norge. Dette kan blant annet ha sammenheng med ulikheter mellom rettssystemene. Mens vi i norsk rett har en relativt lang tradisjon for forbrukerlovgivning, tilbake til 1970-tallet, har andre land kanskje først og fremst fått sin forbrukerlovgivning via EUs forbrukerdirektiver.

Til tross tradisjon for forbrukerlovgivning, er forbrukerkontraktene bare delvis lovregulert i

norsk rett. Særlig på områder som ikke er lovregulerte, vil avtaleloven § 36, jf. § 37 kunne ha et uutnyttet potensiale som bidrag til forbrukervernet. Et hovedformål med forskningsarbeidet vil være å forsøke bidra til operasjonalisering av bestemmelsen med tanke på rimelighetsprøving av ikke individuelt forhandlede vilkår.

Analysen vil som nevnt i utgangspunktet begrense seg til avtalevilkår som er omfattet av forbrukeravtaledirektivet. Ved å gjøre en slik avgrensning, vil det være enklere å foreta en mer målrettet analyse enn om avtl. § 36 behandles mer generelt. Det vil likevel være nødvendig med en klargjøring av direktivets virkeområde, siden det blant annet er ulikheter i friheten til å fastsette virkningen av at et avtalevilkår anses urimelig. Et sentralt formål vil være å bidra til ytterligere klargjøring av forbrukeravtaledirektivets betydning ved anvendelsen av avtl. § 36.

Et spørsmål som det er grunn til å se nærmere på, er spørsmålet om rettsanvenders plikt til å håndheve direktivet av eget tiltak. Selv om EU-domstolen har lagt til grunn at det foreligger en slik plikt, er inntrykket at dette så langt har hatt liten praktisk betydning for norske rettsanvendere. En klargjøring av eksistensen og innholdet i denne plikten, kan i seg selv tenkes å få betydning for effektiv håndheving.

Et sentralt spørsmål er selvsagt hvilken terskel som gjelder for å konstatere urimelighet. EU-domstolen har for dette spørsmålet overlatt stor frihet til den nasjonale rettsanvender. Samtidig gir den såkalte grålisten i direktivet visse føringer. Gjennom avgjørelser fra EU-domstolen gis det også enkelte føringer. For å klargjøre terskelen vil det være nødvendig å analysere mer grundig hva som kan utgjøre relevant målestokk for vurderingen. På forbrukerrettens område vil selvsagt preseptorisk lovgivning på forbrukerrettens område kunne være relevant. Det samme vil offentligrettslige reguleringer, som f.eks. markedsføringsloven kunne være. Det kan også være tale om å anvende mer «verdibaserte» tilnærminger, f.eks. ved å forsøke trekke en grense for hvor langt den næringsdrivende kan gå i å ivareta egeninteressen ved utforming av avtalevilkår.

Når terskelen for urimelighet skal fastlegges vil forhold ved avtaleinngåelsen også kunne ha betydning. Spørsmål her er hvilke omstendigheter som er relevante og hvilken betydning de kan få for vurderingen.

Forutsatt urimelighet, blir det spørsmål om virkningen. Også her vil avgjørelser fra EU-domstolen gi en del føringer for tolkingen av direktivet.

Et tenkt siktemål er å forsøke å operasjonalisere urimelighetsvurderingen ved å inndele i ulike typer vilkår. Direktivets gråliste kan her danne et utgangspunkt, men andre måter å inndele på kan også være fruktbart.

Mens litteraturen om urimelige forbrukeravtalevilkår, mer spesifikt, er begrenset i norsk rett, er det et stort tilfang av utenlandsk litteratur. Ved at direktivet har vært tolket relativt dynamisk, vil særlig nyere litteratur være av interesse, men selvsagt også «standardverk» på området. Det kan også være av interesse å undersøke bruken av direktivet i andre lands rettssystemer. Jeg må i den forbindelse klargjøre nærmere hvordan en slik undersøkelse best kan tilrettelegges for å få nyttige bidrag med tanke på norsk rettsanvendelse,

Prosjektideen er ennå på et tidlig stadium, slik at jeg må jobbe videre med struktur og avgrensninger. I løpet av høsten, da jeg har noe mindre undervisningsplikt, tar jeg sikte på å jobbe videre med utvikling av prosjektet. Målet er i utgangspunktet at arbeidet skal resultere i en større artikkel eller eventuelt en bok. Et alternativ er to artikler, der den ene behandler de mer

teoretiske og grunnleggende spørsmål, mens den andre på grunnlag av den mer teoretiske analysen er mer praktisk rettet mot rimelighetsvurdering av ulike typer vilkår.

Dersom du har undervisnings- og veiledningsforpliktelser ber vi om en redegjørelse for hvordan disse kan ivaretas (*vikarordninger etc.*):

Jeg vil i perioden være hovedveileder for stipendiatene Torhild Nordtveit og Siri H. P. Nilssen. Jeg legger til grunn at jeg vil kunne ivareta veilederforpliktelsen for disse i løpet av forskningsoppholdet.

Jeg skal etter planen være kursansvarlig for Allmenn formuerett våren 2018. Her vil det i så fall være et visst etterslep i forbindelse med kontinuasjonseksamen og klagesensur. Dette er søkt hensyntatt ved at jeg har satt oppstart på forskningsterminen til 1. september 2018.

Vedlegg (skannes og sendes sammen med søknadsskjema):

Avslutningsrapport (Jfr. punkt 7 i retningslinjene)

NB! Det skal sendes en avslutningsrapport til fakultetet **innen to måneder etter forskningsterminen er avsluttet.**

Benytt eget skjema.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Søknadsfrist: 8. mai 2017

Søknad sendes elektronisk til : post@jurfa.uib.no

(Skjemaet er utformet som tabell der feltene utvides automatisk ved utfylling)

SØKNAD OM FORSKNINGSTERMIN

SØKER (jfr. punkt 1 i retningslinjene)

Navn: Eivind Kolflaath
Stilling: professor
Tilsatt i fast vitenskapelig stilling (dato/år): 1. juli 2004

TIDSROM (jf. pkt. 2 i retningslinjene)

Søknaden gjelder for 6 måneder fra 1.1.2018 til 30.6.2018 (= 3 månedeverk, gitt 50 % stilling)
Opptjeningstid (antall måneder): 3 år
Sist avviklet forskningstermin fra 1.8.2014 til 31.12.2014.

PLAN FOR FORSKNINGEN (jf. pkt. 1 og 3 i retningslinjene)

Under forskningsterminen vil søkeren oppholde seg:
☒ ved Universitetet i Bergen
☐ ved annet lærested, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):
☐ Andre steder, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):
<i>Eventuelle invitasjoner/tilsagn skal vedlegges.</i>

Dersom det planlegges utenlandsopphold under forskningsterminen ber vi om en kort prosjekttale for utenlandsoppholdet. Oppgi også finansieringsplaner for utenlandsoppholdet (inkl. kilder det skal søkes):

Ikke planlagt utenlandsopphold.

Redegjørelse for hvordan forskningsterminen planlegges anvendt (*faglig innhold, forskningsbehov på området, forventede resultater, publikasjoner, nettverk etc.*):

Omfang – 1-2 sider.

Jeg søker samtidig om 1 års forskningstermin (= 6 månedsværk i 50 % stilling ved Institutt for filosofi og førstesemesterstudier). De to forskningsterminene på til sammen 9 månedsværk skal brukes til å gjennomføre flere mindre prosjekter. Det knytter seg usikkerhet til enkelte av disse prosjektene, og derfor ønsker jeg å vente til årsskiftet med å ta stilling til hvilke prosjekter jeg skal følge opp i 2018, når forholdene som skaper usikkerhet, er mer avklarte. Se vedlegget for en kort beskrivelse av de enkelte prosjektene.

Dersom du har undervisnings- og veiledningsforpliktelser ber vi om en redegjørelse for hvordan disse kan ivaretas (*vikarordninger etc.*):

I vårsemesteret er min undervisning normalt begrenset til én forelesning om tekstkvalitet for jusstudenter som skriver masteroppgave, og gjennomføring av tekstkvalitetsopplegget for ph.d.-stipendiatene (1 forelesning og 2 grupper med 1 gruppesamling hver). Dette ønsker jeg å gjennomføre også i 2018, forutsatt at undervisningen kan føres i undervisningsregnskapet på vanlig måte. Ph.d.-stipendiatenes tekstkvalitetsopplegg, som formelt er en del av grunnlinjen, men som gjennomføres året etter de øvrige elementene i denne delen av forskeropplæringen, kan eventuelt settes opp i høstsemesteret 2018 i stedet for i vårsemesteret, dersom fakultetet foretrekker dette.

Vedlegg (skannes og sendes sammen med søknadsskjema):

1 vedlegg.

Avslutningsrapport (Jfr. punkt 7 i retningslinjene)

NB! Det skal sendes en avslutningsrapport til fakultetet **innen to måneder etter forskningsterminen er avsluttet.**

Benytt eget skjema.

OVERSIKT OVER AKTUELLE PROSJEKTER

Artikkel om forholdet mellom fagdommere og meddommere, på bakgrunn av at Stortinget i 2017 vedtar å avskaffe lagretteordningen i straffesaker, og å erstatte lagretten med en meddomsrett med to fagdommere og fem meddommere. Artikkelen vil diskutere det forholdet at rettens administrator har to roller under domskonferansen – både en tilretteleggerrolle og en dommerrolle på lik linje med rettens øvrige medlemmer – og hva slags implikasjoner dette kan hevdes å ha for måten rettens administrator leder domskonferansen på. I den forbindelse vil jeg diskutere et skille mellom legitim og illegitim påvirkning av meddommere. Domskonferansen er et tema jeg holder foredrag om i det obligatoriske introduksjonsprogrammet for norske dommere (og i det tilsvarende programmet for dommerfullmektiger), og som jeg nå betrakter som modent for en artikkel. Aktuelle tidsskrifter er *Lov og Rett* og *Tidsskrift for Strafferett*.

Artikkel om betydningen av måten beviskravet i straffesaker formuleres på overfor lekdommere. Jeg har samarbeidet med tre samfunnsvitere tilknyttet Institutt for sammenliknende politikk (Cornelius Cappelen, Jon Kåre Skiple og Henrik Litleré Bentsen) om forberedelser til et eksperiment som skal avdekke om ulike måter å formulere beviskravet i straffesaker på, i realiteten påvirker terskelen lekdommere har for å domfelle. Forarbeidet var ferdig i 2016 (inkludert en pilot hvor eksperimentet ble gjennomført i liten skala), men det har oppstått problemer med rekruttering av respondenter til det endelige eksperimentet, som skal ha flere hundre deltakere. Dersom disse problemene blir løst, vil dette være et av prosjektene jeg følger opp – og i så fall skal det kunne ut i en felles artikkel som sendes til et engelskspråklig eller norskspråklig tidsskrift.

Bokkapittel om forklaring («explanation») som sentral tankemessig mekanisme i politietterforskning. Jeg holder innlegg om dette temaet på seminar arrangert av forskergruppen Politiets undersøkelsesmetoder ved Politihøgskolen i Oslo 22. og 23. juni. Arrangørene «tar sikte på å samle bidragene i en meritterende antologi», ifølge invitasjonen. Dersom antologien ikke blir noe av, kan en tekst basert på innlegget eventuelt publiseres som artikkel, og i så fall er *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvitenskap* en aktuell publikasjonskanal.

Artikkel om forklaringsbegrepet i juridisk bevisbedømmelse. Sommeren 2015 holdt jeg et innlegg på en workshop om juridisk bevisteori på XXVII World Congress of the International Association for the Philosophy of Law and Social Philosophy (IVR), som denne gangen ble arrangert i Washington D.C. Arrangørene av workshopen hadde planlagt at innleggene fra workshopen skulle utgis i en antologi, men foreløpig ser det ikke ut til at dette blir noe av. Mitt innlegg hadde karakter av å være ansatser som uansett bør videreutvikles før det publiseres som artikkel. Det kan være aktuelt å videreutvikle innlegget med sikte på publisering i et engelskspråklig spesialtidsskrift, f.eks. *The International Journal of Evidence & Proof*.

Artikkel om domstekster i straffesaker. Domstekster i straffesaker er i ferd med å få økt oppmerksomhet, ved at tidligere lagdommer Bjørn O. Berg publiserte en artikkel om temaet i *Lov og Rett* i 2016, samtidig som flere tekster om temaet er på vei fra (seriøse) litteraturvitere i Bergen. Avhengig av hvordan de siste tekstene er lagt opp, kan det være aktuelt å skrive en artikkel om temaet som både oppsummerer publiserte tekster om temaet, og kommer med nye innspill i diskusjonen. Mulige publiseringskanaler er *Lov og Rett* og *Tidsskrift for Strafferett*.

En mer omfattende variant vil være i tillegg å samle et materiale av domstekster, som jeg bruker som empiri i min artikkel. I så fall vil *Tidsskrift for Rettsvitenskap* være en aktuell publiseringskanal.

Artikkel om tekstkvalitet i rettsvitenskapelige tekster. Artikkelen vil være innrettet mot jusstudenter som skriver masteroppgave, men vil ha overføringsverdi til skriving av ph.d.-avhandlinger i rettsvitenskap. Artikkelen vil fokusere på selve begrepet om tekstkvalitet, og visse aspekter ved dette (bl.a. tekstbinding), med «gjennomsiktighet» som et gjennomgående nøkkelord. Artikkelen skal rette oppmerksomheten mot en del tekstlige fenomener som bidrar til tekstkvalitet, og ikke være en *evaluering* av tekstkvaliteten i rettsvitenskapelige tekster. *Jussens Venner* er den mest aktuelle publiseringskanalen.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Søknadsfrist: 8. mai 2017

Søknad sendes elektronisk til : post@jurfa.uib.no

(Skjemaet er utformet som tabell der feltene utvides automatisk ved utfylling)

SØKNAD OM FORSKNINGSTERMIN

SØKER (jfr. punkt 1 i retningslinjene)

Navn: Berte-Elen Konow
Stilling: Professor
Tilsatt i fast vitenskapelig stilling (dato/år): 1999

TIDSROM (jf. pkt. 2 i retningslinjene)

Søknaden gjelder for 12 måneder fra dato 1.1.2018 til dato 31.12.2018
Opptjeningstid (antall måneder): Opptjent tid som prodekan 2013-2017
Sist avviklet forskningstermin fra dato 1.1.2012 til dato 31.12.2012

PLAN FOR FORSKNINGEN (jf. pkt. 1 og 3 i retningslinjene)

Under forskningsterminen vil søkeren oppholde seg:
☒ ved Universitetet i Bergen
☐ ved annet lærested, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):
☐ Andre steder, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):
<i>Eventuelle invitasjoner/tilsagn skal vedlegges.</i>

Dersom det planlegges utenlandsopphold under forskningsterminen ber vi om en kort prosjekttale for utenlandsoppholdet. Oppgi også finansieringsplaner for utenlandsoppholdet (inkl. kilder det skal søkes):

Jeg kommer til å søke Meltzer-midler.

Redegjørelse for hvordan forskningsterminen planlegges anvendt (*faglig innhold, forskningsbehov på området, forventede resultater, publikasjoner, nettverk etc.*):
Omfang – 1-2 sider.

Forskningsterminen kommer til å brukes dels til å ferdigstille pågående arbeider, dels vil jeg bruke tid på å tenke på nye prosjekter jeg har lyst å gå i gang med.

Når det gjelder pågående prosjekter, har jeg 6 manuskripter i Gyldendals Rettsdata som trenger kontinuerlig oppfølging. Jeg regner med at hovedrevisjonen blir ferdig i 2017, men det er allikevel alltid noe å vende tilbake til her.

Jeg har nettopp blitt spurt om, og sagt ja til å være norsk rapportør til UNCITRAL for så vidt gjelder dommer fra norske domstoler angående CISG (FNs konvensjon om internasjonale løsørekjøp). Dommene fra Norge skal inn i den såkalte CLOUT databasen som administreres av FN og som er åpen tilgjengelig via UNCITRALs hjemmeside på nettet. I og med at vi fikk en lovendring i norsk rett slik at internasjonale kjøp nå skal følge konvensjonens bestemmelser og ikke kjøpsloven, regner jeg med at dette arbeidet vil kreve økt oppmerksomhet fra min side etter hvert.

Det viktigste arbeidet i 2018 vil allikevel være å bruke tid til å tenke ut nye prosjekt, lese seg opp på nye problemstillinger innen internasjonal kontraktsrett/formuerett/internasjonal konkursrett – helst med noen nye og aktuelle vinklinger på tradisjonelle spørsmål. Jeg kunne godt tenke meg å jobbe med problemstillinger knyttet til finansjuss/grønn omstilling, og da vil en periode der jeg faktisk får flater av tid til å se hvordan jeg kan bruke min kompetanse inn mot slike problemstillinger være svært verdifullt. Jeg vil ikke love å publisere noe allerede i 2018 hvis jeg velger å ”omstille” meg selv, men jeg vil bruke tiden godt til å legge en god basis for mer forskning. Jeg er også opptatt av om en slik omstilling vil åpne muligheter for å trekke inn studenter, og gjerne også gi grobunn for å søke midler for eksterne midler for ph.d og/eller postdoc. En omstilling i retning finansjuss/grønn omstilling vil være helt i tråd med UiBs strategiske satsninger, og jeg ser for meg at det blir viktig å bruke tid på å finne gode samarbeidspartnere fra andre fagdisipliner. Jeg har allerede god kontakt med sentrale forskere fra MN/Bjerknessenteret.

Vi har nylig fått etablert Norwegian China Law Center ved fakultetet, og noe av min forskningsaktivitet planlegges knyttet til dette senteret. Det er tidlig ennå å kunne konkretisere dette, men jeg kan antyde at det dels vil dreie seg om internasjonal handel og dels om problemstillinger knyttet til den maritime næringen.

Hvis jeg kommer til at jeg vil fortsette hovedsakelig å arbeide i mitt vante spor, er en bok om Internasjonale kjøp noe jeg lenge har tenkt at jeg burde skrive. Forskningsterminen vil gi meg anledning til å komme godt i gang med den.

Jeg planlegger ikke lengre forskningsopphold, men vil gjerne ha en uke i Wien i tilknytning til en årlig konferanse ved European Law Institute. I programmet for årets konferanse er Internasjonal privatrett og digitalisering samt Internasjonal konkursrett på agendaen. Konferansen er viktig for å holde vedlike et godt europeisk forskernettverk, og for å holde seg oppdatert om nye utviklingstrender innen mine egne fagområder.

Dersom du har undervisnings- og veiledningsforpliktelser ber vi om en redegjørelse for hvordan disse kan ivaretas (*vikarordninger etc.*):

Jeg vil ikke påta meg noen ny og omfattende undervisning H-17. I løpet av 2018 vil jeg antakelig ha en dobbelttime forelesning i JUS 243, en i JUS 131 og JUS 289, men dette utgjør ikke så mye. I tillegg kommer veiledning. Merete Endestad planlegger å levere august/september 2018. Jeg legger opp til at disse relativt få timene kan føres i undervisningsbanken, og at det ikke er behov for vikar.

Vedlegg (skannes og sendes sammen med søknadsskjema):

Avslutningsrapport (Jfr. punkt 7 i retningslinjene)

NB! Det skal sendes en avslutningsrapport til fakultetet **innen to måneder etter forskningsterminen er avsluttet.**

Benytt eget skjema.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Søknadsfrist: 8. mai 2017

Søknad sendes elektronisk til : post@jurfa.uib.no

(Skjemaet er utformet som tabell der feltene utvides automatisk ved utfylling)

SØKNAD OM FORSKNINGSTERMIN

SØKER (jfr. punkt 1 i retningslinjene)

Navn: Hans Fredrik Marthinussen
Stilling: Professor
Tilsatt i fast vitenskapelig stilling (dato/år): juni 2008

TIDSROM (jf. pkt. 2 i retningslinjene)

Søknaden gjelder for 12 måneder fra 1/1-2018 til 31/12-2018
Opptjeningstid (antall måneder): 72
Sist avviklet forskningstermin fra 1/7.2011-31/12.2011

PLAN FOR FORSKNINGEN (jf. pkt. 1 og 3 i retningslinjene)

Under forskningsterminen vil søkeren oppholde seg:
☒ ved Universitetet i Bergen
☐ ved annet lærested, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):
☐ Andre steder, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):
<i>Eventuelle invitasjoner/tilsagn skal vedlegges.</i>

Dersom det planlegges utenlandsopphold under forskningsterminen ber vi om en kort prosjekttale for utenlandsoppholdet. Oppgi også finansieringsplaner for utenlandsoppholdet (inkl. kilder det skal søkes):

Jeg har ingen konkrete planer for utenlandsopphold, men det kan bli aktuelt med kortere besøk, og da har jeg forskergruppeledermidler, jeg kan søke Meltzer og eventuelt se på andre finansieringskilder.

Redegjørelse for hvordan forskningsterminen planlegges anvendt (*faglig innhold, forskningsbehov på området, forventede resultater, publikasjoner, nettverk etc.*):

Omfang – 1-2 sider.

Utgangspunktet er at jeg ønsker å få publisert flere artikler på engelsk i anerkjente toptidsskrifter, noe som krever større tidsflater og konsentrasjon, i tillegg til kortere reiser når behovet melder seg. Jeg har en artikkel jeg vil skrive basert på 10 års arbeid med komparativ panterett («(De-)construction mortgages – mortgage models for law reform»), der en god del av innholdet ligger i hodet, men som innebærer en ganske omfattende skrivejobb, inkludert mye internasjonalt materiale som må med og som jeg må oppdatere meg på. I tillegg er planen å skrive to komparative artikler om tinglysningssystemer, én for det europeiske publikummet, og et for USA (der man ser ganske annerledes på akkurat det spørsmålet). Det blir to ulike artikler over samme forskningsbase, basert mye på det jeg jobbet med da jeg hadde forskningsopphold på Harvard kombinert med forskergruppearbeidet jeg årlig gjør i Berlin.

I tillegg har jeg et behov for å få ferdigstilt en rekke småprosjekter som jeg har hatt liggende over tid. Forusstranda-dommen i Høyesterett berører så mange av problemstillingene i boken min Tredjemannsproblemene, at en ny utgave er nødvendig. Foruten ny utgave av boken planlegger jeg en artikkel om de nye reglene om pant og kollisjon mellom rettigheter i patenter og planteforedlerretter, der det forekommer ganske mange særegenheter og ingenting er skrevet tidligere. Jeg vil også skrive en artikkel om retten til å betale kontant, et tema som er ganske hett politisk for tiden og der jussen til stadighet fremstilles svært mangelfullt og etter min mening klart uriktig.

Noe av dette vil kanskje påbegynnes i 2017, men jeg holder for tiden på med et kapittel til Høgberg og Sundes metodebok, der jeg skriver om en del særtrekk ved privatrettslig metode som jeg synes kommer dårlig frem i de rettskildelære-bøkene som finnes i dag. Det tar nok mye av forskningstiden i månedene fremover.

Avhengig av fremdrift på den ovenfor nevnte prosjektene går jeg også med en idé om å skrive en bok om sikkerhet ved overdragelse av fast eiendom, altså hvordan man på ulike måter kan sikre seg at verken kjøper eller selger løper risiko for å lide tap ved ulike eiendomstransaksjoner. Det er nok noe ambisiøst å skulle ferdigstille et slikt prosjekt, men det er mulig jeg i hvert fall kan komme i gang med arbeidet i løpet av forskningsterminen.

NFR-prosjektet jeg leder avsluttes tidlig i 2018. Det kan derfor også være at jeg vil bruke noe tid under forskningsterminen på å se på mulighetene for eventuelle nye NFR-prosjekter for årene som kommer. Bl.a. har jeg vurdert å gjøre noe større på bankrett som vi i Norge har lite forskning på – både reguleringssiden, finansieringssiden, selskapsrettssiden og de mer særegne obligasjonsrettslige sidene av bankvirksomhet.

Dersom du har undervisnings- og veiledningsforpliktelser ber vi om en redegjørelse for hvordan disse kan ivaretas (*vikarordninger etc.*):

Undervisningsoppgaver er allerede overtatt av Hilde Hauge som følge av at jeg er inhabil som kursansvarlig i Allmenn formuerett i 2017. Det er også umulig å utelukke (før tidligst februar 2018, men mindre han får A i år) at min fetter vil ta opp igjen eksamen i formuerett 2018, slik at forskningsterminen passer godt inn med tanke på ev inhabilitet også våren 2018. Det er allerede avklart med Hauge at hun har kursansvaret også 2018.

Jeg veileder Thea Geitz, og antar at det må være mulig å kombinere veiledning av henne med å gjennomføre forskningstermin. Bytte av veileder i siste året av hennes prosjekt er ikke å anbefale. (Marianne Aagaard leverer i desember 2017, og vi regner begge med at hun leverer ved stipendiatperiodens utløp da.)

Vedlegg (skannes og sendes sammen med søknadsskjema):

Avslutningsrapport (Jfr. punkt 7 i retningslinjene)

NB! Det skal sendes en avslutningsrapport til fakultetet **innen to måneder etter forskningsterminen er avsluttet.**

Benytt eget skjema.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Søknadsfrist: 8. mai 2017

Søknad sendes elektronisk til : post@jurfa.uib.no

(Skjemaet er utformet som tabell der feltene utvides automatisk ved utfylling)

SØKNAD OM FORSKNINGSTERMIN

SØKER (jfr. punkt 1 i retningslinjene)

Navn: Jon Petter Rui
Stilling: Professor
Tilsatt i fast vitenskapelig stilling (dato/år): 1. januar 2014

TIDSROM (jf. pkt. 2 i retningslinjene)

Søknaden gjelder for 6 måneder fra 01.01.2018 til 01.07.2018
Opptjeningstid (antall måneder): 36 måneder
Ikke avviklet forskningstermin tidligere.

PLAN FOR FORSKNINGEN (jf. pkt. 1 og 3 i retningslinjene)

Under forskningsterminen vil søkeren oppholde seg ved Max-Planck-instituttet for utenlandsk og internasjonal strafferett, Günterstalstrasse 73, 79100 Freiburg im Breisgau, Tyskland.

Dersom det planlegges utenlandsopphold under forskningsterminen ber vi om en kort prosjekttale for utenlandsoppholdet. Oppgi også finansieringsplaner for utenlandsoppholdet (inkl. kilder det skal søkes):

Hva gjelder prosjekttale, viser jeg til vedlagte søknad til Finansmarkedsfondet, punkt 2.2. Som det fremgår, skal jeg arbeide med temaet «The use of presumptions in fighting organized crime: Exploring the borders of criminal law». Tematikken har fått ytterligere aktualitet etter at søknaden ble skrevet, bl.a. ved at Storbritannia har vedtatt en form for kriminalisering av uforklarlig rikdom.

Temaet har nær sammenheng med det overordnede forskningsprogrammet ved MPI, se:

<https://www.mpicc.de/de/forschung/forschungsarbeit/strafrecht/forschungsprogramm/forschungsprogramm.html>

Særlig gjelder det strafferettens grenser, samt komparasjon. Jeg har et godt samarbeid med instituttets sjef, professor Ulrich Sieber. Vi gav bl.a. ut boken Non-Conviction-Based Confiscation in Europe i 2015. Jeg har også god forbindelse med andre forskere ved instituttet, som arbeider med like og tilgrensende tema og problemstillinger.

Prosjektet og oppholdet er finansiert av Finansmarkedsfondet. Jeg legger ved som bilag oversikt over forskningsmidlene som er tilgjengelig for 2018. I tillegg vil midler i 2017 kunne brukes, om nødvendig. Det vil ikke være behov for ytterligere finansiering.

Redegjørelse for hvordan forskningsterminen planlegges anvendt (*faglig innhold, forskningsbehov på området, forventede resultater, publikasjoner, nettverk etc.*):

Omfang – 1-2 sider.

Hva gjelder det faglige innholdet, viser jeg til allerede utarbeidet prosjektbeskrivelse i vedlagte søknad punkt 2.2. Her er det også redegjort for temaets aktualitet og forskningsbehov. Som publikasjon er det i prosjektskissen angitt en monografi. Avhengig av de funn som gjøres, kan det også være mulig med publikasjon av en artikkel. Jeg satser imidlertid primært på en publikasjon i form av en monografi.

En mulighet er da å få publisert boken på forlaget Duncker & Humblot, Berlin. Hvis det mot formodning ikke skulle la seg gjøre å realisere prosjektet i form av en monografi, er prosjektet utformet slik at det også kan publiseres som to artikler i anerkjente tidsskrifter.

Jeg har allerede startet arbeidet med kildesøk og å lese meg ordentlig inn i temaet. Jeg skal til Freiburg den 3. til 5. mai i år for å ha noen møter og undersøke muligheter for ytterligere integrering av prosjektet ved instituttet. Jeg har planlagt forpliktelser i høstsemesteret slik at jeg får kommet i gang med prosjektet allerede i august, og at jeg får til et opphold ved MPI også i høstsemesteret. Dette er drøftet og klarert med prodekan for forskning. Planen er da å få en god start, slik at det er nok tid til å avslutte prosjektet samtidig som forskningsprosjektet avsluttes ved MPI, 01.07.2018.

Avhengig av hvilke muligheter som melder seg, tar jeg sikte på å arrangere et seminar for en del av driftsmidlene i vårsemesteret 2018, fortrinnsvis ved MPI og i nært samarbeid med instituttet.

Dersom du har undervisnings- og veiledningsforpliktelser ber vi om en redegjørelse for hvordan disse kan ivaretas (vikarordninger etc.):

Kursansvar for liten masteravhandling:

Det er praksis for å ha to fagansvarlige for dette kurset. Alternativet er da at min makker tar vårsemesteret. P.t. er det Halvard Haukeland Fredriksen. Hvis det blir en annen, må en slik løsning avklares med vedkommende. Halvard og jeg tar nå hovedansvar for hvert vårt semester, noe som fungerer meget godt.

Seminarundervisning straffeprosess:

Noen tar de gruppene jeg har brukt å ta. en mulighet er at den nye stipendiaten som blir ansatt på ph.d.-prosjektet om advokaters taushetsplikt tar undervisningen. Vedkommende skal etter planen starte høsten 2017.

Fagansvar for masterskrivende, strafferett og straffeprosess:

Her er det også mulig å gjøre det slik at stipendiaten nevnt ovenfor vikarierer. Vedkommende vil da relativt raskt få oppfylt undervisningsplikten.

Kursansvar, European Human Rights Law:

Her er det mulig at andre undervisere på kurset kan ta undervisning som jeg har holdt, Annika Suominen, Bjørnar Borvik og Jørgen Aall. Jeg har et grundig forelesningsmanus, som vil lette en slik ordning. Alternativt kan antall forelesningstimer reduseres noe, og antallet timer til prosedyreøvelser som undervisningsform økes.

Vedlegg (skannes og sendes sammen med søknadsskjema):

- Søknad, Finansmarkedsfondet
- Budsjett med oversikt over tiggjengelige midler til forskningsoppholdet

Avslutningsrapport (Jfr. punkt 7 i retningslinjene)

NB! Det skal sendes en avslutningsrapport til fakultetet **innen to måneder etter forskningsterminen er avsluttet.**

Benytt eget skjema.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet

Søknadsfrist: 8. mai 2017

Søknad sendes elektronisk til : post@jurfa.uib.no

(Skjemaet er utformet som tabell der feltene utvides automatisk ved utfylling)

SØKNAD OM FORSKNINGSTERMIN

SØKER (jfr. punkt 1 i retningslinjene)

Navn: Magne Strandberg

Stilling: Professor

Tilsatt i fast vitenskapelig stilling (dato/år): 08. mai 2011

TIDSROM (jf. pkt. 2 i retningslinjene)

Søknaden gjelder for ...12 .måneder fra dato 01. januar 2018.... til dato 31. desember 2018

Opptjeningsstid (antall måneder): 72 (6 år x 12)

Sist avviklet forskningstermin fra dato ..... til dato..... (Jeg har ikke hatt forskningstermin)

PLAN FOR FORSKNINGEN (jf. pkt. 1 og 3 i retningslinjene)

Under forskningsterminen vil søkeren oppholde seg:

ved Universitetet i Bergen

ved annet lærested, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):

Andre steder, i tilfelle hvor (navn, adresse, periode):

Eventuelle invitasjoner/tilsagn skal vedlegges.

Dersom det planlegges utenlandsopphold under forskningsterminen ber vi om en kort prosjekttomtale for utenlandsoppholdet. Oppgi også finansieringsplaner for utenlandsoppholdet (inkl. kilder det skal søkes):

Jeg planlegger ikke å ha noe lengre sammenhengende opphold ved andre institusjoner, men jeg kommer trolig til å reise på ett eller to mindre opphold med maks 2 uker varighet på hver. Hvis det blir aktuelt å reise på slike opphold, er jeg innstilt på å finansiere dem ved å bruke driftsmidlene jeg mottar som leder av forskergruppen i sivilprosess.

Redegjørelse for hvordan forskningsterminen planlegges anvendt (*faglig innhold, forskningsbehov på området, forventede resultater, publikasjoner, nettverk etc.*):
Omfang – 1-2 sider.

Forskningsterminen vil primært bli anvendt for å forske på dette temaet: *Avtaler om rettergang*. Det jeg da sikter til er adgangen partene i en sivil sak som går for norske statlige domstoler har til å inngå avtale om deler av rettergangen. Kan for eksempel partene inngå en avtale om at prosessen skal være skriftlig? Kan partene på forhånd avtale at det ikke skal anvendes rettsmidler mot dommer eller kjennelser? Kan partene avtale at visse bevis ikke skal føres for retten? Kan partene avtale en annen beviskravsregel enn det som ellers ville ha kommet til anvendelse? Kan partene inngå en avtale som innebærer at den ene parten ikke trenger å gi den andre tilgang til visse bevis? Kan partene avtale at en dom som ikke kan angripes med rettsmidler likevel ikke har rettskraft?

Adgangen til å inngå avtale om rettergangen er velkjent fra voldgiftssektoren. I den sektoren bygger domstolens kompetanse i seg selv på en avtale mellom partene, og det følger også av de fleste bestemmelsene i voldgiftsloven at lovens regler om saksbehandlingen kan fravikes i en avtale mellom partene. I en voldgiftssak vil partene dermed i stor utstrekning kunne tilpasse prosessen til deres egne ønsker.

Hvis saken derimot går for en statlig domstol, som altså er det jeg skal forske på, vil domstolens kompetanse utledes av et statlig lovverk – hos oss domstoloven og tvisteloven. I dette lovverket blir også innholdet i prosessen inngående regulert, og det er bare i noen bestemmelser at man eksplisitt finner at partene kan inngå en avtale som fraviker fra lovens ordning – se for eksempel den vide adgangen til å inngå avtale om verneting etter tvisteloven § 4-6. De aller fleste bestemmelsene i tvisteloven er taus om adgangen til å inngå avtaler som fraviker lovens ordning.

Det overordnede spørsmålet som da viser seg, er dette: Er tvisteloven deklarasjon eller er den preseptorisk når den selv er taus om dette? For å besvare spørsmålet må man nok delvis se hen til generell avtalerett, men først og fremst de formålene og funksjonene tvisteloven skal tjene. Hvis loven primært skal tjene partenes interesser er det nærliggende å hevde at loven er deklarasjon, men hvis den også skal ivareta tredjepersoners eller samfunnets interesser er det mer nærliggende å si at den er preseptorisk. De analysene som her må gjøres av tvistelovens formål, vil neppe kunne gjøres helt abstrakt og generelt for loven som helhet. For de enkelte bestemmelsene i loven vil styres forskjellige sett av formål – noen regler skal primært ivareta

forholdet mellom partene, andre skal primært ta sikte på for eksempel prosessøkonomiske hensyn og atter andre bestemmelser er utslag av en kombinasjon av slike hensyn. Dermed vil man trolig måtte analysere formålene bak de enkelte reglene separat, og man vil da trolig også måtte gjøre en avgrensning av hvilke reglene man vil se på. Den nærmere avgrensningen vil jeg vente med til etter at jeg har fått bedre oversikt over regelverket, men jeg kommer til å prioritere reglene om saksbehandlingen etter at saken er tatt opp til realitetsbehandling. Jeg kommer altså i mindre grad til å analysere reglene om hvilke saker som kan tas opp til realitetsbehandling (prosessforutsetningene).

Under vurderingen av tvistelovens regler, er det grunn til å vurdere om partene ved avtale kan «forhåndsbinde» den kompetanse de etter noen av lovens bestemmelser har til å akseptere prosesshandlinger eller protestere mot prosesshandlinger. For eksempel er det etter tvl. § 9-16 slik at domstolen som den store hovedregel bare kan prekludere en prosesshandling når en part protesterer mot den – kan man da tenke seg at denne parten i en forhåndsavtale bindende fraskriver seg adgangen til å protestere mot et for sent fremlagt bevis?

I tillegg til analysene av formålene bak tvistelovens regler, vil jeg vurdere om en avtalekompetanse om prosessuelle forhold kan ses som et utslag av en klart eksisterende avtalekompetanse om materielle forhold. For eksempel er det nærliggende å anta at man må kunne avtalefeste beviskravet hvis man er på et område der man kan avtalefeste det materielle rettsgrunnlaget. Og det er også nærliggende å anta at en utvidet adgang til bevis tilgang mellom partene må kunne avtales med hjemmel i for eksempel eiendomsretten til beviset. Muligens kan slike materiellrettslige betraktninger også gjøre seg gjeldende på en god del andre tilfeller enn disse to, og dette er en tematikk jeg kommer til å gå nærmere inn på.

I spørsmålet om en avtale om prosessuelle forhold er bindende, kan man også tenke seg flere «grader» av rettsvirkninger: i) det kan hende at dommeren fullt ut må respektere avtale og må la prosessen gå etter avtalens innhold, ii) det kan hende at dommeren har en skjønnsmessig adgang til å velge den ordningen som er best og at en enighet mellom partene skal vektlegges i den vurderingen, iii) det kan hende at avtalen ikke får noen virkninger for dommerens gjennomføring av prosessen, men at avtalen får visse virkninger mellom partene, iv) det kan hende at avtalen blir totalt uten virkning.

Temaet jeg nå har beskrevet er i liten grad analysert i norsk rett tidligere. Det finnes ingen avhandlinger om temaet, og vel heller ikke noen større rettsvitenskapelige artikler som går i dybden om temaet. Det er likevel god grunn til å anta at dette er et praktisk viktig tema, spesielt i store kommersielle saker der det godt kan være et behov for å tilpasse prosessen til innholdet i tvisten.

I arbeidet med temaet vil jeg holde kontakten med et europeisk nettverk, i regi av UNIDROIT og European Law Institute, som for tiden holder på å utarbeide europeiske regler i sivilprosess. I dette prosjektet er jeg medlem av en arbeidsgruppe om partenes plikter og domstolens adgang til prosessledelse. Prosjektet er beskrevet her: <http://www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/transnational-civil-procedure> og her : <http://www.unidroit.org/89-news-and-events/2195-eli-unidroit-joint-project-from-transnational-principles-to-european-rules-of-civil-procedure-steering-committee-and-working-group-meetings-in-rome>

Jeg ser for meg at prosjektet skal ende ut i en liten bok, men det kan hende at det kommer til å ende opp med flere artikler hvis et slikt format er mer hensiktsmessig.

Dersom du har undervisnings- og veiledningsforpliktelser ber vi om en redegjørelse for hvordan disse kan ivaretas (*vikarordninger etc.*):

Jeg har først og fremst undervisningsansvar i rettergangsfaget, hvor jeg er emneansvarlig sammen med Ørnulf Øyen. Jeg har avklart spørsmålet om emneansvar, gjennomføring av eksamen og sensur med Øyen. Den øvrige undervisningen min i emnet er forelesninger og seminarundervisning i sivilprosess. Jeg er innstilt på å holde forelesningene til tross for forskningstermin. Når det gjelder seminarundervisningen i sivilprosess, er det noe usikkert om vi finner nok lærere ettersom Halvard Fredriksen skal inn i dekanatet og Marie Holm gjør seg ferdig med sine undervisningsplikter høsten 2017. Hvis det viser seg å være nødvendig, er jeg innstilt på å ta seminarundervisningen til tross for forskningstermin.

Jeg er veileder for stipendia Marie Holm (UiB) og lektor Egil Arne Standal (Volda). Jeg kommer til å fortsette å veilede disse selv om jeg har forskningstermin.

Vedlegg (skannes og sendes sammen med søknadsskjema):

Avslutningsrapport (Jfr. punkt 7 i retningslinjene)

NB! Det skal sendes en avslutningsrapport til fakultetet innen to måneder etter forskningsterminen er avsluttet.

Benytt eget skjema.